

RECOMANEM

Materials i recursos d'interès recomanats per l'ICIP

Llibre

Esport, Pau i Desenvolupament

L'obra ***Esport, Pau i Desenvolupament*** reuneix trenta-sis capítols que exploren com l'esport pot afavorir la pau, la cohesió social i el desenvolupament. Està composta per sis seccions elaborades per organitzacions com el PNUD, UNICEF o *Right To Play* i per professionals especialitzats en el sector. Els prefacs estan escrits per Wilfried Lemke, assessor especial de l'oficina de l'ONU per l'Esport per al Desenvolupament i la Pau, i per Joel Bouzou, president de *Peace and Sport, L'Organisation pour la Paix par le Sport*.

La primera part del llibre mostra una perspectiva històrica general i destaca principalment el paper de l'ONU en aquest àmbit. Seguidament, a la segona secció, es fa una exposició argumentativa sobre la promoció de l'esport com a constructor de pau, on també els autors il·lustren diferents bones pràctiques. Per exemple, s'explica el cas dels més de 12.000 joves en el camp de refugiats Kakuma a Kènia que van arribar a formar un total de 940 equips, de bàsquet, futbol i voleibol, i on es va aconseguir trencar barreres ètniques i de gènere importants. A la tercera part es presenta l'esport com a facilitador de reconciliacions, tant entre poblacions ètnicament dividides, com entre persones que són a bàndols oposats en la guerra. En aquest punt es destaca especialment com l'esport pot tenir dues vessants positives: a nivell personal, serveix com a instrument per empoderar els individus i per facilitar la superació d'experiències traumàtiques, i una altra a nivell comunitari, mitjançant la qual l'esport fomenta les interaccions interpersonals constructives entre bel·ligerants o grups amb interessos i ideologies inicialment oposades.

Ja en la quarta secció s'exemplifica la capacitat de l'esport per facilitar el desenvolupament. Es destaca com l'esport ha servit en els darrers anys per minorar fenòmens socials com la pobresa, les malalties i les discriminacions, i es defensa que l'esport pot promoure la salut, l'educació i el desenvolupament internacional en general. La cinquena secció resulta la més extensa de l'obra; en aquesta part, s'estudien amb detall nombrosos casos on l'esport ha contribuït a la sinergia de pau i desenvolupament. A tall d'exemple, un dels capítols explica els processos de participació i aprenentatge actiu a través de l'esport, de jocs i d'activitats participatives amb dones que van patir violència domèstica en un context de postconflicte a Guatemala.

Així, a través de multiplicitat d'exemples i d'experiències rellevants arreu del món, els diferents autors desmunten la idea que la construcció de pau a través de l'esport és un mer mite. Obtenim d'aquesta manera un volum innovador, de més de cinc-centes pàgines, amb una base sòlida teòrico-pràctica. Resulta, per tant, de gran valor per als professionals i acadèmics i per a tots aquells interessats, no només en el camp de l'esport, la pau i el desenvolupament, sinó també en la conflicologia, la noviolència, el desarmament, la desmobilització i la reintegració social.

Llibre

Manual d'esport adaptat. Adaptant la pràctica esportiva per servir a la societat i contribuir a la pau sostenible

Peace and Sport, L'Organisation pour la Paix par le Sport és una organització fundada el 2007 pel medallista olímpic i campió mundial de pentatló modern Joel Bouzou, actual president de l'entitat. Els seus objectius són treballar per a una pau sostenible arreu del món a través de la promoció dels valors de l'esport, i contribuir a l'educació de les generacions de joves a partir del foment de l'estabilitat social, la reconciliació i el diàleg entre les comunitats.

En l'àmbit internacional, *Peace and Sport* és reconeguda per les seves intervencions en zones vulnerables a causa de pobresa extrema, conflictes recents o falta de cohesió social. Al llarg d'aquests anys, els actors professionals que formen part de l'organització han pogut observar i provar una sèrie de pràctiques esportives al camp, incorporar nous

mecanismes i consolidar nous coneixements per tal d'afavorir els llaços socials. És en aquest context que van decidir recollir l'experiència adquirida en un manual anomenat *Adapted Sport*, de manera que el coneixement assolit arribés al major nombre de persones.

L'objectiu d'aquest manual no és promoure l'esport de forma generalitzada, però sí fomentar el seu ús com a eina educativa per la pau ajustable a una àmplia gamma de contextos. Així, pretén destacar i promoure l'adaptabilitat dels equips i les normes de joc a les necessitats i circumstàncies de l'entorn.

El document, de més de 150 pàgines, es presenta a través de multitud d'il·lustracions explicatives i d'imatges d'experiències reals que amenitzen i faciliten l'entesa de les seves propostes. Sota aquesta forma de presentació, es desenvolupen diferents seccions. A l'inici trobem una visió de conjunt on es defensa l'ús de l'esport com a eina educativa i social. Tot seguit, s'exposa de manera esquemàtica una sèrie de consells i indicacions inicials per facilitar la planificació i preparació als actors d'intervenció.

El cos del manual és tot un seguit de fitxes on es concreta el mètode d'implementació de diversitat d'esports, com l'atletisme, el bàsquet, el bàdminton, la boxa, el beisbol i els escacs. Aquests són alguns dels exemples dels quals trobem desenvolupats un recull d'aspectes: els valors principals, les característiques més rellevants, suggeriments i consells d'esportistes professionals, així com la possible adaptació de la zona de joc, de l'equip i de les regles i instruccions. A més, a cada fitxa es puntualitzen les habilitats interpersonals que l'esport en qüestió pot potenciar. Més endavant, s'exposa un llistat d'exemples d'equipaments esportius fets a partir de recursos naturals o residus reciclats. Finalment, s'expliquen exercicis concrets d'escalfament i estiraments per ajudar als professionals a dirigir les activitats en les millors condicions possibles.

Document

Esport i pau: cartografiant l'àmbit

Gran part del pensament dominant en relació a l'esport i la pau es basa fonamentalment en el "què" i en el "per què" i ofereix molt poca resposta al "com". La

gran majoria d'organitzacions poden articular el “per què” els esports són una eina efectiva per construir la pau i “què” és allò que poden aportar a nivell individual i comunitari, però tenen certes dificultats a l'hora d'expressar “com” els esports són diferents d'altres interessos humans i “com” aquestes diferències proveeixen una plataforma única per a construir la pau.

Així, a partir de la col·laboració entre *Generations For Peace* i el programa de resolució de conflictes de la universitat de Georgetown va sorgir la necessitat de conèixer les condicions i els processos necessaris per promoure la pau a través de l'esport. L'objectiu era reduir la mancança de coneixement en aquest camp i anar cap a una comprensió global fonamentada a través de la pràctica. La investigació es va dur a terme durant un any per tal d'identificar pràctiques i programes esportius innovadors per a la construcció de pau i analitzar el seu disseny, la seva implementació i la seva avaluació. El recull dels principals resultats obtinguts a partir d'un mapeig internacional es va recollir a l'informe *Esport i pau: cartografiant l'àmbit*.

El document exposa temàticament i geogràfica una gran diversitat d'organitzacions, recursos i pràctiques disponibles dins de l'àmbit de l'esport com a eina de construcció de pau. Es va dur a terme una profunda revisió bibliogràfica i un ampli treball de camp etnogràfic per Xipre, França, Alemanya, l'Iraq, Irlanda, Israel, Itàlia, Jordània, Kenya, Irlanda del Nord, Palestina, Sud-àfrica, i Zimbabwe, així com una multitud d'entrevistes per tots els territoris.

L'informe es divideix en dues seccions: la primera d'elles posa de manifest els mètodes més eficaços i eficients per al disseny, la implementació i l'avaluació d'un programa, utilitzant d'exemple quatre casos pràctics coneguts en el treball de camp o a través de la literatura acadèmica. L'objectiu d'aquesta part és proporcionar una fotografia instantània de les bones pràctiques actuals. Alhora, pretén oferir recomanacions a acadèmics, professionals i polítics.

La segona secció presenta els tres grans desafiaments que enfronten actualment les organitzacions que treballen la construcció de pau a través de l'esport: una falta de finançament coherent i competitiu, una manca de mètodes provats empíricament i dificultats de seguiment i avaluació estructurada.

Així mateix, el document exposa indicacions per a la pràctica i lectures recomanades que avalen les diferents metodologies que es duen a terme. Amb tot plegat, l'informe esdevé una recopilació molt completa i un recurs pràctic i útil per a totes aquelles persones que s'endinsen per primer cop en aquest àmbit o per tots aquells professionals que volen potenciar l'esport com a eina de pau i desenvolupament a través de pràctiques que s'han demostrat exitoses.

Web

Sport and Development

El web Sport and Development s'autodefineix com una plataforma. El volum d'informació, la manera en què està estructurada, la utilitat dels continguts i les possibilitats d'interacció que ofereixen a l'usuari registrat demostren que no estem davant d'una plana web qualsevol. Sport and Development cobreix un ampli ventall de continguts de tot el que té a veure amb esports i desenvolupament. En termes de transparència destaca el fet que la plataforma recull qui són els seus principals contribuents així com la reglamentació pròpia per la qual es regeix.

Pel què fa als continguts destaquen tres apartats: "Per saber-ne més", "Caixa d'Eines" i "Notícies i Visions". El primer és la part més estàtica del web. Es tracta d'articles que aprofundeixen en la relació entre esports i pau, tot repassant què és l'esport, la relació amb Nacions Unides, amb l'educació, el jovent o les discapacitats. És una eina molt útil per a tots aquells que s'inicien en l'abordatge d'aquesta temàtica. L'apartat "Caixa d'Eines" s'adreça a professionals de l'esport, concretament a persones que volen que la pràctica esportiva que fomenten tingui en compte els objectius promoguts per la plataforma (desenvolupament, drets humans, pau). Per aquesta finalitat es recullen guies, eines i assessorament sobre l'aplicació pràctica de l'esport. Per últim, l'apartat de "Notícies i Visions" inclou notícies, debats i esdeveniments d'interès, de manera que és una secció de gran utilitat, tant pel qui s'inicia en aquests temes, com pel qui s'hi dedica professionalment.

Cal remarcar que la plataforma, més enllà de concepcions "còmodes" sobre les relacions entre esport i pau, no defuig d'abordar i recollir activitats que tenen una mirada crítica, al menys pel que fa a la relació entre els grans esdeveniments esportius

i l'impacte d'aquests sobre els drets humans. Un bon exemple és la taula rodona “Major Sporting Events and Human Rights” o també la demanda d'articles per Sports i Mega-events que proposa de fer una anàlisi sobre els avantatges i els inconvenients d'aquest tipus d'esdeveniments.

Per acabar, un altre dels punts forts del web és la possibilitat de trobar persones, entitats i institucions que treballen en l'àmbit de l'esport, el desenvolupament i la pau des de diferents disciplines, tant a l'acadèmia com a terreny. L'usuari es pot donar d'alta per tal de figurar-hi o simplement per consultar la informació existent mitjançant un mapa que recull tots els usuaris del món.

Documental

Into the sea

A l'edició de 2015 dels premis SPORTEL* Marion Poizeau va ser guardonada amb l'estatueta al millor documental de la categoria *Peace and Sport* per *Into the sea*. El documental explica la història de tres dones –la surfista irlandesa Easkey, la submarinista iraniana Shah i la snowboarder iraniana Mona– que pretenen introduir un nou esport a l'Iran: el surf. El mòbil que les uneix és clar: la creença en el poder de l'esport per a enderrocar barreres socials i de gènere.

La història té els seus orígens el 2010, quan Easkey i Marion van per primer cop a l'Iran i reben una reacció molt càlida i positiva per part de la població local, ja que mai no havien vist fer surf a ningú. Després d'aquesta primera experiència positiva, s'uneixen a dues iranianes i tornen a anar-hi l'any 2013. Així, al llarg de 52 minuts Marion documenta el viatge de les tres surfistes i el seu esforç per introduir l'esport a l'Iran. La pel·lícula mostra com aquestes dones joves intenten animar més gent a afegir-s'hi, deixant de banda les diferències culturals i de gènere. Juntes han sembrat la llavor per a noves oportunitats, convertint-se en la primeres dones que fan surf a l'Iran.

A més de produir el documental, l'equip ha fundat també l'organització *Waves of freedom*, una iniciativa que té com a objectiu l'ús del surf com a mitjà d'empoderament de les persones més vulnerables de la societat, especialment les dones i les nenes. Lluny de tota expectativa inicial, han aconseguit una acceptació considerable a Balutxistan, una regió remota de l'Iran.

**SPORTEL és una de les principals convencions d'esport a nivell mundial. Es reuneixen els líders de la indústria dels mitjans esportius.*

© Generalitat de Catalunya